

LIKKUTEI TORAH • SHABBOS SHUVAH • MAAMAR 3

שובה ישראל עד הויה אלקיך כו'

« Reviens, Israël, vers Havaya ton D.ieu »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shabbos-shuvah/3/

1 שובה ישראל עד הויה אלקיך כו'. להבין מהו לשון עד והל"ל [והוה ליה למימר] שובה להו"י. הענין כי

« Reviens, Israël, jusqu'à (ad) Havaya ton D.ieu », etc. Pour comprendre : que signifie le mot ad (« jusqu'à ») ? Le verset aurait dû dire : « Reviens vers Havaya. » Voici l'explication :

הנה לשון שובה יש בו ב' פירושים. הא' כמשמעו שובה את עצמך. והב' כמו שובה ה' את שביתנו שהוא פועל יוצא.

le mot chouvah (« reviens ») a deux sens. Le premier est son sens littéral : reviens toi-même. Le second est celui de « Ramène (chouvah), ô Havaya, nos captifs », où il s'agit d'un verbe transitif.

2 ולהבין זה צ"ל מ"ש דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב שדרשו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] על עשרת

ימי תשובה שאז הוא בהמצאו והיותו קרוב וכמ"ש שובו אלי ואשובה אליכם.

Pour comprendre cela, il faut comprendre ce qui est écrit : « Recherchez Havaya quand Il se laisse trouver, invoquez-Le quand Il est proche », verset que nos Sages, de mémoire bénie, ont interprété comme se rapportant aux Dix Jours de la Techouva, car c'est alors qu'Il « se laisse trouver » et qu'Il « est proche », comme il est écrit : « Revenez à Moi, et Je reviendrai à vous. »

ולכאורה לא שייך היותו קרוב ואשובה אליכם לגבי הקב"ה אשר מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] וכתוב את השמים ואת הארץ אני מלא ולית אתכר פנוי מיניה בשלמא לגבי האדם שייך שפיר לומר שובה אלי בשביל שנתרחק מקרבת אלהים לדבקה בו ית' ונמשך אחר ההפך.

Or, à première vue, les expressions « être proche » et « Je reviendrai à vous » ne sauraient s'appliquer au Saint béni soit-Il, dont [il est dit] : « toute la terre est pleine de Sa gloire » ; il est aussi écrit : « Je remplis les cieux et la terre », et « aucun endroit n'est vide de Lui ». Certes, à l'égard de l'homme, il convient parfaitement de dire : « Reviens à Moi », puisqu'il s'est éloigné de la proximité avec D.ieu, de l'attachement à Lui, béni soit-Il, et qu'il s'est laissé entraîner vers l'opposé.

אבל הקדוש ברוך הוא אשר מלא כל הארץ כבודו לא שייך עליו לומר שנתרחק שמכה"כ [שמלא כל הארץ כבודו] תמיד.

Mais, au sujet du Saint béni soit-Il, dont toute la terre est pleine de gloire, il ne convient pas de dire qu'Il se serait éloigné, puisque toute la terre est toujours pleine de Sa gloire.

אך הענין שהוא כמשל ב' בני אדם שעומדים בקירוב מקום סמוכים זה אצל זה הנה כשהם פונים זה לזה פנים בפנים הרי קרובים ממש אבל אם א' הפך פניו מחבירו הרי קרובים נעשו רחוקים.

Cependant, voici de quoi il s'agit. Cela ressemble à deux hommes qui se tiennent à proximité l'un de l'autre : lorsqu'ils se tournent l'un vers l'autre, face à face, ils sont véritablement proches ; mais si l'un tourne le visage à l'opposé de son compagnon, ceux qui étaient proches deviennent éloignés.

3 וכך גבי עבודת כוכבים כתיב וסרתם ועבדתם אלהים אחרים דהיינו בחינת אחוריים וגם בכל עכירות כן הוא ברוחניות שהעובר על איזה עבירה יונק מבחי' אחוריים דקדושה ואינו ממשיך השפע מבחי' פנימיות

De même, au sujet de l'idolâtrie, il est écrit : « Vous vous détournerez et servirez d'autres dieux (elohim acherim) », c'est-à-dire le niveau du dos (a'horayim). Il en va ainsi, sur le plan spirituel, de toutes les transgressions : celui qui commet une transgression quelconque tire sa nourriture du niveau du dos de la sainteté et n'attire pas le flux du niveau de la dimension intérieure (pnimiyout).

אבל ע"י התשובה ואשובה אליכם בבחי' פנים להמשיך לו השפע מבחי' פנימית ולהבין איך שייך לפניו ית' לשון פנים ואחור.

Mais par la techouva (retour), « Je reviendrai vers vous », selon la modalité du visage, afin d'attirer vers lui le flux du niveau de la dimension intérieure. À présent, pour comprendre comment les termes « visage » et « dos » peuvent s'appliquer à Lui, béni soit-Il :

והרי כתיב ג"כ וראית את אחורי ופני לא יראו שאפילו בקדושה עצמה יש בחי' אחוריים (ועמ"ש מזה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק כו' בפי תצוה).

car il est aussi écrit : « Tu verras Mon dos, mais Mon visage ne sera pas vu », [ce qui montre] que même dans la sainteté elle-même, il existe le niveau du dos. (Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par « Souviens-toi de ce qu'Amalek t'a fait », etc., dans la Paracha Tetsavé.)

הנה מבשרי אחזה שיש באדם מחשבה דיבור ומעשה שכולן הן התפשטות החיות מהנפש שבמעשה יש כח הפועל בנפעל

« De ma chair, je contemple » : chez l'homme, il y a la pensée, la parole et l'action, qui sont toutes une diffusion de la force vitale issue de l'âme ; car, dans l'action, la puissance de celui qui agit se trouve dans la chose accomplie.

אך התפשטות החיות שבמעשה הוא בחי' חיצוניות מכח החיות שבנפש ובחי' הדיבור הוא פנימי יותר והמחשבה יותר פנימית ופנימית בפנימית במחשבה עצמה שיש מחשבה בעלמא שהיא בחי' חיצוני לגבי בחי' המחשבה שנגעה עד הנפש

Cependant, la diffusion de la force vitale dans l'action relève de la dimension extérieure ('hitsoniyout) de la puissance de la force vitale de l'âme ; la parole est plus intérieure, et la pensée l'est davantage encore. Il existe aussi une dimension intérieure de l'intériorité dans la pensée elle-même : il y a une pensée simplement superficielle, qui est une dimension extérieure par rapport à la pensée qui a touché l'âme,

כמו החושב בדבר שחיו תלויין בו שהמחשבה ההיא בעומקא דליבא ששם פנימית ותוכיות החיות ותוך תוכו.

comme lorsqu'on pense à une chose dont sa vie dépend : cette pensée se trouve dans la profondeur du cœur (umka deliba), là où se trouvent l'intériorité et le noyau de la force vitale, et le cœur même de son cœur.

4 והנה כל הבחי' הללו הן בהתפשטות החיות מהנפש משא"כ הנפש עצמה שהיא למעלה מהתפשטות החיות אשר ממנה בתוך הגוף אינה מקבלת שום שינוי.

Or, tous ces niveaux relèvent de la diffusion de la force vitale à partir de l'âme ; l'âme elle-même, en revanche, qui se situe au-delà de la diffusion de la force vitale qu'elle fait parvenir au corps, ne subit absolument aucun changement.

וכך עד"מ יש בחי' מחשבה דבור ומעשה לפניו ית' הגם שנאמר כי לא מחשבותי מחשבותיכם וגם בבחי' הדיבור הרי מדיבור האדם אינו יכול להיות שום התהוות מה שאין כן בדבר ה' שמים נעשו כי הוא אמר ויהי.

De même, par analogie, il existe devant Lui, béni soit-Il, les niveaux de la pensée, de la parole et de l'action, bien qu'il soit dit : « Car Mes pensées ne sont pas vos pensées » ; et, en ce qui concerne la parole, celle d'un homme ne peut rien faire advenir, tandis que « par la parole de Havaya les cieux furent faits », « car Il parla, et cela fut ».

מ"מ דבררה תורה כלשון בני אדם מחשבה דבור ומעשה לגבי הקב"ה היינו מ"ש בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. [עמ"ש מזה בד"ה מי מנה].

Néanmoins, la Torah s'exprime dans le langage des hommes : la pensée, la parole et l'action à l'égard du Saint béni soit-Il correspondent à ce qui est écrit : « Je l'ai créé, je l'ai formé, je l'ai aussi fait. » [Voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Qui a compté ».]

בראתיו בחי' מחשבה כי בריאה היא מאין ליש כך המחשבה היא מאין שלא נולדו ונתהוו בחי' אותיות קודם המחשבה ואותיות המחשבה הן בבחי' העלם.

« Je l'ai créé » correspond au niveau de la pensée, car la création (Béria) consiste à faire advenir quelque chose à partir du néant ; de même, la pensée procède du néant, puisque les lettres ne naissent ni ne viennent à l'existence avant la pensée, et que les lettres de la pensée sont à l'état caché.

וכך בחינת הבריאה היא להיות עלמין סתימין דלא אתגליין (כמו עד"מ אותיות המחשבה שאינן נפרדים. משא"כ אותיות הדבור שיוצא ההבל לחוץ. ועמ"ש בד"ה אז ישיר בפ' בשלח).

De même, le niveau de Béria consiste à être des « mondes cachés qui ne sont pas révélés » (comme, par analogie, les lettres de la pensée, qui ne sont pas séparées, contrairement aux lettres de la parole, où le souffle sort au-dehors. Voyez également ce qui est écrit dans le discours commençant par « Alors [Moché] chanta », dans la paracha de Bechala'h).

ויצרתיו בחינת עולם הדבור להיות שהדיבור הוא גילויי העלם שבמחשבה ונקרא יצרתיו מלשון צורה שמצייר החומר ההיולי שהוא בבחי' ההעלם והצורה הוא גילויי להחומר

« Je l'ai formé » correspond au niveau du monde de la parole, puisque la parole révèle ce qui est caché dans la pensée ; il est appelé yetsartiv (« je l'ai formé »), du mot tsoura (« forme »), qui façonne la matière primordiale (hylé), laquelle est à l'état caché, la forme étant la révélation de la matière.

ואף עשיתיו הוא עולם המעשה ונקרא כלשון אף שהתלבשות המחשבה בבחי' המעשה אינה כהתלבשותו בבחי' הדבור ששם מתלבשת ממש עד שהיו לאחדים.

Et « je l'ai aussi fait » correspond au monde de l'action ; le mot af (« aussi ») est employé parce que l'investissement de la pensée dans l'action n'est pas semblable à son investissement dans la parole, où elle est véritablement investie, au point qu'elles ne font plus qu'un.

משא"כ המעשה הוא דבר נפרד וכל זה בהתפשטות החיות להיות גילוי העולמות שהם מבחי' זיו והארה בלבד.

L'action, en revanche, est une chose séparée. Tout cela relève de la diffusion de la force vitale, afin que les mondes soient révélés ; ceux-ci ne sont que le niveau d'un rayonnement et d'une illumination.

משא"כ בא"ס ב"ה עצמו לית מחשבה תפיסא ביה כי אני הוי' לא שניתי ונמצא שיש כמה בחי' אחוריים וחיצוני' לגבי פנימית המלוכשת בתוכן ופנימית לפנימית עד רום המעלות:

À l'inverse, de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, Lui-même, « aucune pensée ne peut Le saisir », car « Moi, Havaya, Je n'ai pas changé ». Il s'ensuit qu'il existe de nombreux niveaux d'aspect postérieur et de dimension extérieure par rapport à la dimension intérieure qui est revêtue en eux, ainsi qu'une dimension intérieure au sein de la dimension intérieure, jusqu'aux hauteurs les plus élevées.

5 (קיצור ביאור ענין פנימיות ואחוריים. בראתיו יצרתיו אף עשיתיו):

(Résumé : explication de la dimension intérieure et du dos ; « Je l'ai créé, je l'ai formé, je l'ai aussi fait. »)

6 ב והנה בשבת כתיב כי ששת ימים עשה וגו'. וכיום השביעי שבת. ולכאורה אינו מוכן שהרי הוא ית'

מחדש בכל יום מע"ב [מעשה בראשית]

2. Or, à propos du Chabbat, il est écrit : « Car en six jours Il a fait », etc., « et le septième jour Il s'est reposé. » À première vue, cela ne se comprend pas, car Lui, béni soit-Il, renouvelle chaque jour l'œuvre de la Création,

וגם בשבת מחדש להיות השפעת והמשכת החיות שאילו היה מסתלק כרגע ח"ו [חס ושלום] היה העולם חוזר לאין ואפס ולכן אומרים גם בשבת המחדש בטובו.

et, même le Chabbat, Il renouvelle [cette œuvre], afin que l'influx et la transmission de la force vitale se poursuivent ; car si celle-ci se retirait ne serait-ce qu'un instant, à D.ieu ne plaise, le monde retournerait au néant absolu. C'est pourquoi, même le Chabbat, nous disons : « Qui renouvelle dans Sa bonté. »

אך הענין דכתיב כי ששת ימים עשה דייקא דהיינו מה שנתפשט ונמשך החיות ע"י בחי עשייה אבל בשבת שבת מבחינת התלבשות בבחי עשייה וגם לא נתלבש בבחי הדיבור שהם עשרה מאמרות שבהם נברא העולם

Cependant, l'explication est que le verset dit précisément : « Car en six jours Il a fait » ; c'est-à-dire que la force vitale s'est répandue et a été transmise par le niveau de l'action (Assiya). Mais, le Chabbat, Il s'est reposé de l'investissement au niveau de l'action ; Il ne s'est pas non plus investi au niveau de la parole, qui correspond aux Dix Paroles par lesquelles le monde fut créé.

ולכן כתיב ממצוא הפצך ודבר דבר וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] שלא יהא דיבורך של שבת כו' והיינו כי להיות בצלם אלקים ברא את האדם לכך צריך לשבות בשבת מפני

C'est pourquoi il est écrit : « s'abstenir de poursuivre tes affaires et de prononcer des paroles », et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Que ta parole le Chabbat ne soit pas [comme ta parole en semaine] », etc. Cela signifie que, puisque « à l'image de D.ieu Il créa l'homme », celui-ci doit donc se reposer le Chabbat, parce que

כי בו שבת הקב"ה והקב"ה שבת מבחינת הדיבור כי ששת ימים עשה היינו ע"י עשרה מאמרות וביום השביעי שבת מהם

le Saint béni soit-Il s'y est reposé ; le Saint béni soit-Il s'est reposé du niveau de la parole. « Car en six jours Il a fait », c'est-à-dire par les Dix Paroles, « et le septième jour Il s'est reposé » d'elles ;

אלא התלבשות אור א"ס ב"ה להוות ולהחיות הברואים ולדש בטובו מאין ליש בשבת בוא בבחי המחשבה לבדה שהוא עולם הבריאה

mais, le Chabbat, l'investissement de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, pour donner l'existence aux créatures, leur donner la vie et les renouveler dans Sa bonté, du néant à l'existence, se fait au seul niveau de la pensée, qui est le Monde de Béria (Création).

ולכן נמשכה נשמה יתירה בשבת דהיינו מעולם הבריאה (עיי' בזח"א [בזהר חלק א] פ' נח דע"ה ע"ב ע"פ שער החצר הפנימית ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם בשם הפע"ח [הפרי עץ חיים] ועמ"ש בד"ה והיה מדי חדש בחדשו)

C'est pourquoi une âme supplémentaire (néchama yétéra) est attirée le Chabbat, à savoir du Monde de Béria (voir le Zohar, partie I, parachat Noa'h, 75b, sur [le verset] « la porte du parvis intérieur », ainsi que le Mikdash Mélekh à cet endroit, au nom du Pri Ets 'Haïm ; voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Et il arrivera, de nouvelle lune en nouvelle lune »),

שהוא עולם הנשמות ומשם נמשך גם כן שפע וחיות העוה"ז הגשמי [הגשמיים / הגשמיות / הגשמית] שבבחינת העשיה. ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] דיבור אסור הרהור מותר

qui est le monde des âmes ; et c'est également de là que sont attirés l'influx et la force vitale du monde matériel, qui relève du niveau d'Assiya. C'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « La parole est interdite ; la pensée est permise. »

אבל אין זה בדרך התלבשות אלא בחינת עשיה הוא בבחי' ביטול לגבי בחי' המחשבה הנ"ל.

Mais cela ne se fait pas par voie d'habillage ; le niveau de l'action se trouve plutôt dans un état d'annulation de soi (bitoul) par rapport au niveau de la pensée mentionné plus haut.

7 ולזה יש נוסחאות בברכת יוצר בשבת שאין אומרים מה רבו מעשיך כו' לפי שבשבת אין ההתלבשות בבחי' עשיה

C'est pourquoi certaines versions de la bénédiction de Yotser, le Chabbat, ne disent pas : « Que Tes œuvres sont nombreuses », etc., car le Chabbat, il n'y a pas d'investissement dans le niveau de l'action.

אבל באמת הנוסחא העיקרית לומר גם בשבת מה רבו מעישך כי גם בחי' מחשבה הוא בחי' עשיה לגבי קוב"ה [קודשא בריך הוא] ואפילו בחינת חכמה

Mais en vérité, la version principale consiste à dire aussi le Chabbat : « Que Tes œuvres sont nombreuses », car le niveau de la pensée est lui aussi le niveau de l'action par rapport au Saint béni soit-Il, et même le niveau de 'Hokhma (sagesse),

כדכתיב כולם בחכמה עשית אלא אתה הוא חכים פי' שמתלבש בבחי' חכים ואף גם זאת לא בחכמה ידיעא כו'.

comme il est écrit : « Tu les as tous faits avec sagesse. » Mais « Tu es sage » : c'est-à-dire qu'Il se revêt dans le niveau de « sage » ; et même cela n'est pas « avec une sagesse connaissable », etc.

8 והנה לשון שביתה שנאמר אצל הקב"ה כי בו שבת הוא עד"מ כאדם השובת ונח ממלאכתו אשר עשה שבשעת מעשה היה שכלו ומחשבתו מלובשים במעשה ההיא ואח"כ כששובת חזרו שכלו ומחשבתו למקורן.

Or, le terme «repos» qui est employé au sujet du Saint béni soit-Il — «car en ce jour Il s'est reposé» — est, par analogie, semblable au repos d'un homme qui cesse le travail qu'il a accompli : pendant qu'il travaillait, son intellect et sa pensée étaient investis dans cette tâche, puis, lorsqu'il se repose, son intellect et sa pensée retournent à leur source.

וגם המעשה ההיא כלולה בהם שבשכלו ומחשבתו יש ג"כ בחי' המעשה דהיינו בחי' מעשה שבשכל

Cette tâche elle-même est également incluse en eux, car son intellect et sa pensée comprennent aussi le niveau de l'action, c'est-à-dire l'aspect de l'action qui se trouve dans l'intellect :

שהוא מתבונן בשכלו על המעשה שעשה והרי עולה החיות המתפשט ושכלו ומחשבתו שנתלבש במעשה וחוזר להתכלל במקורו הוא השכל והמחשבה.

il réfléchit dans son intellect à la tâche qu'il a accomplie ; ainsi, la force vitale qui s'était répandue, son intellect et sa pensée qui avaient été investis dans cette tâche, s'élèvent et retournent s'inclure dans leur source, qui est l'intellect et la pensée.

וכך עד"ז בשבת עולה החיות שנמשך בששת ימי המעשה בע"מ [בעשרה מאמרות] שנברא העולם לבחי' המחשבה (דהיינו שעלמין דאתגליין מקבלים החיות ממקום שמקבלים עלמין סתימין ונקרא חצר הפנימית הפונה קדים ועלמין סתימין מתעלים יותר כו')

De même, le Chabbat, la force vitale qui a été attirée durant les six jours de travail par les Dix Paroles au moyen desquelles le monde fut créé s'élève au niveau de la pensée (c'est-à-dire que les mondes révélés reçoivent leur force vitale de l'endroit d'où les mondes cachés la reçoivent ; cela est appelé «la cour intérieure qui fait face à l'est», tandis que les mondes cachés s'élèvent encore plus haut, etc.).

ולכן שבת אותיות תשב שענין שבת וענין תשובה הכל אחד דהיינו חזרת הדברים למקורן ושרשן כי

C'est pourquoi שבת (Chabbat) contient les mêmes lettres que תשב (tachev, «retourne»), car le sens du Chabbat et celui de la techouva sont identiques : les choses retournent à leur source et à leur racine. Car

הנה תשובה אינה מעבירות שבידו דוקא אלא תשובה היא להשיב נפשו שירדה מטה מטה ונתלבשה בדברים גשמיים אל מקורה ושרשה לדבקה בו ית' לבטל רצונו מפני רצון עליון

la techouva ne concerne pas nécessairement les fautes qu'il a commises ; elle consiste plutôt à ramener son âme, qui est descendue toujours plus bas et s'est revêtue de choses matérielles, à sa source et à sa racine, afin qu'elle s'attache à Lui, béni soit-Il, et soumette sa volonté à la Volonté suprême.

ולכן ניתקנו עשרת ימי תשובה ויוהכ"פ [ויום הכפורים] גם לצדיקים גמורים כי זה כל האדם ועיקר התשובה הוא

C'est pourquoi les Dix Jours de la techouva et Yom Kippour ont également été institués pour les justes parfaits, car « cela est tout l'homme ». Et l'essence de la techouva est

כמו שכתוב לך אמר לבי בקשו פני כו' פי' פנימית הלב שהלב אומר בקשו פני (ועמ"ש בד"ה כי תשמע בקול בענין חצר הפנימית ומפתחות הפנימיות)

comme il est écrit : « Mon cœur t'a dit : "Cherchez ma face" », etc. Le sens est la dimension intérieure (pnimiyout) du cœur : le cœur dit : « Cherchez ma face ». (Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Car vous écouterez la voix », au sujet de la cour intérieure et des clés intérieures.)

והוא בחי' תשובה עילאה מעומקא דליבא כאדם המעמיק במוחו ולבו ומחשבתו בדבר שחייו תלויין בו ונוגע עד הנפש ממש.

C'est le niveau de la techouva supérieure (techouva ila'a), qui vient des profondeurs du cœur, comme une personne qui plonge profondément son esprit, son cœur et sa pensée dans une affaire dont dépend sa vie et qui touche véritablement l'âme.

כך ישים אל לבו אהבת ה' מקרב איש ולב עמוק כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כלה שארי ולבבי וגו'.

Ainsi, qu'on porte dans son cœur l'amour de D.ieu, « du fond intérieur de l'homme et d'un cœur profond », comme il est écrit : « Qui ai-je au ciel ? Et avec Toi, je ne désire rien sur la terre. Ma chair et mon cœur défaillent », etc.

9 והיינו אהבה רבה לי טעם ודעת כי אהבה הנלקחה מטעם ודעת המושג ומוכן בהתבוננות שכלו ורוח בינתו אין בה עומק כ"כ [כל כך] להיות כלה שארי ולכבי כ' [כתב]

C'est-à-dire le «grand amour» (ahava rabba), sans raison ni connaissance. Car l'amour qui découle de la raison et de la connaissance, saisies et comprises par la contemplation de son intellect et l'esprit de son entendement, n'a pas une profondeur suffisante pour que «ma chair et mon cœur se consomment», etc. ;

רק היא אהבה רבה שלמעלה מטעם ודעת שאינו רוצה ליפרד מיחודו ית' כי חלק הו' ממשי עמו וע"כ יש בכח ל' ישראל למסור נפשו באחד

seul le grand amour qui dépasse la raison et la connaissance, et par lequel on ne veut pas être séparé de Son unité, béni soit-Il, permet cela, car «une part de Havaya», en vérité, est «avec lui». C'est pourquoi chaque Juif a la capacité de donner son âme en [proclamant D.ieu] Un.

והיא היא בחי' תשובה וחזרת הדברים למקורן כי כמו שיש מחשבה דבור ומעשה בפו"מ [בפועל ממש] כך יש כל בחי' הללו בשכל

Et cela même est le niveau de la techouva et du retour des choses à leur source. Car, de même qu'il y a la pensée, la parole et l'action dans les actes concrets, de même tous ces niveaux existent dans l'intellect

(שבחי' מעשה שבשכל זהו כענין בחי' שכל המעשיי' [המעשיי] הנזכר בשמונה פרקים להרמב"ם [להרבי משה] בן מימון] דהיינו השכל שבעשייה איך לעשות מלאכת מחשבת כו' שזהו בחי' האחרונה שבשכל ונקרא עשייה שבשכל כו' וכמ"ש במ"א.

(Le niveau de l'action dans l'intellect correspond à ce que le Rambam appelle, dans ses Huit Chapitres, le niveau de «l'intellect pratique», c'est-à-dire l'intellect qui intervient dans l'action: comment accomplir un travail d'expert (mele'het ma'hchévet), etc. C'est le dernier niveau de l'intellect, appelé l'action dans l'intellect, etc., comme cela est expliqué ailleurs.)

והנה הנמשל מזה למעלה כי הנה מחודומ"ע [מחשבה דבור ומעשה] הן בי"ע ומדומ"ע [ומדבור ומעשה] שבחכמה היינו בי"ע דאצילות כי דרך כלל אצי' הוא בחי' חכמה.

Voici maintenant ce qui lui correspond dans les mondes supérieurs: la pensée, la parole et l'action sont Béria, Yetsira et Assiya; et la pensée, la parole et l'action dans la 'Hokhma sont Béria, Yetsira et Assiya d'Atsilout, car, en général, Atsilout correspond au niveau de la 'Hokhma.

אך יש באצילות עצמו ג"כ ביי"ע וכמ"ש בביאור ע"פ ועתה יגדל נא ומודומ"ע [ומחשבה דבור ומעשה]
שלמעלה מהשכל זהו מ"ש בע"ח [בעץ חיים] דא"ק [דאדם קדמון] נקרא אדם דבריא כו' ונקרא מחשבה
הקדומה ועיין בזח"א [בזהר חלק א' נח]

Cependant, Atsilout lui-même comprend également Béria, Yetsira et Assiya, comme cela est expliqué dans le Biour sur «Et maintenant, je t'en prie, que la puissance [de mon Seigneur] soit grande». Et la pensée, la parole et l'action qui sont au-dessus de l'intellect sont ce qui est écrit dans Etz 'Haïm: Adam Kadmon est appelé «l'Adam de Béria», etc., et «la pensée primordiale»; voir aussi le Zohar, première partie, Noa'h)

(דס"ה ע"א) ועמ"ש בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו וע"פ ראיתי והנה מנורת זהב. וכך כל בחי' הללו הן
במקורן ושרשן

(65a). Voir aussi ce qui est écrit dans le Biour sur «Vous observerez Mes Chabbatot» et sur «J'ai vu, et voici, un candélabre d'or». Ainsi, tous ces niveaux se trouvent dans leur source et leur racine,

שהוא למעלה מן השכל וע"י התשובה מעומקא דליבא שלמעלה מהשכל עולה גם החיות שבמחשבה
דו"מ [דבור ומעשה] ונכלל למעלה מן השכל:

qui est au-dessus de l'intellect; et, par la techouva qui vient de la profondeur du cœur, laquelle est au-dessus de l'intellect, la force vitale qui se trouve dans la pensée, la parole et l'action s'élève elle aussi et est incluse au-dessus de l'intellect.

10 (קיצור ענין וביום השביעי שבת מבחי' אשר עשה ונמשך החיות מבחי' מחשבה שהוא חצר הפנימית
ולכן שבת אותיות תשב. בקשו פני פנימית הלב):

(Résumé : le sens de « Et, le septième jour, Il se reposa » : cela relève du niveau de « ce qu'Il avait fait », et la force vitale est attirée du niveau de la pensée, qui est le parvis intérieur. C'est pourquoi les lettres de Chabbat forment aussi tachèv (« reviens »). « Cherchez Ma face » : la dimension intérieure du cœur.)

11 ג והנה עי"ז נמשך להיות את פניך הוי' אבקש פניך בחי' פנימית עליון יאר ה' פניו אליך ובחי'

3. Or, par ce moyen, s'opère [l'accomplissement de] «Ta face, Havaya, je la recherche» : «Ta face» désigne le niveau de la dimension intérieure (pnimiyout) du Suprême ; «Que Havaya fasse briller Son visage sur toi». Et le niveau de

פנים למעלה הוא אור א"ס ב"ה שלמעלה מהחכמה ונקרא פנים עד"מ כמו שבאדם עיקר החיות הוא בפניו ששם התגלות כל החושים ראייה ושמיעה ריח ודבור.

de «face», en haut, est la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, qui est au-dessus de 'Hokhma. Elle est appelée «face» par analogie : chez l'homme, la force vitale principale se trouve dans son visage, où tous les sens se manifestent : la vue, l'ouïe, l'odorat et la parole,

משא"כ העורף יש בו חיות מועט ומצומצם מאד עד שנחשב בבחי' דומם לגבי החיות הנמשך בפנים כך הוא למעלה מה

tandis que la nuque ne possède qu'une force vitale infime et extrêmement limitée, au point d'être considérée comme inanimée par comparaison avec la force vitale qui pénètre le visage. Il en va de même en haut : ce qui

שמתגלה בו חיות ואור א"ס ב"ה בגילוי רב נקרא בבחי' פנים לגבי בחי' אחוריים ובחי' חיצוניי שאין מתגלה בהן

où la force vitale et la Lumière infinie, béni soit-Il, se révèlent avec une grande intensité est appelé le niveau de la «face», par rapport au niveau du «dos» et à celui de la dimension extérieure ('hitsoniyout), où se révèle

אלא חיות מועט ומצומצם וחיצוניי עליון נעשה פנימית תחתון וכמה בבחי' זו למעלה מזו זו פנימית מזו עד רום המעלות את פניך הוי' הוא גילוי אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו הסוכ"ע

seulement une force vitale infime et très limitée. La dimension extérieure du niveau supérieur devient la dimension intérieure du niveau inférieur ; il existe de nombreux niveaux, les uns au-dessus des autres, chacun plus intérieur que le précédent, jusqu'au sommet des degrés. «Ta face, Havaya» désigne la révélation de la Lumière infinie, béni soit-Il, Lui-même, dans toute Sa gloire, la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin),

שהוא עיקר החיות שאין ערוך אליו ית' כלל עכד שבחי' ח"ע [חכמה עילאה] נחשבת לגבי אור א"ס ב"ה עצמו הסוכ"ע בבחי' עשיה גשמיי [גשמיים / גשמיות / גשמית] ובחי' דומם.

qui est l'essence même de la vie, sans qu'il y ait aucune commune mesure avec Lui, béni soit-Il ; à tel point que le niveau de la 'Hokhma supérieure (Hokhma Ilaa) est considéré, par rapport à la Lumière infinie, béni soit-Il, Lui-même, la lumière qui entoure tous les mondes, comme une action physique et comme le niveau de l'inanimé.

וזהו שביקש דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] את פניך הוי' אבקש (עיין מזה בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' אמור בדה"צ"ג ע"ב)

C'est pourquoi David le roi, que la paix soit sur lui, demanda : « Ta face, Havaya, je la recherche » (voir à ce sujet le Ramaz, Parachat Emor, page 93b) :

להיות בנפשו גילוי הארת אור א"ס ב"ה ממש יאר ה' פניו אליך הארת פנים מרצון העליון שלמעלה מהחכמה

que se révèle dans son âme l'illumination de la Lumière infinie elle-même, béni soit-Il. « Que Havaya fasse briller Son visage sur toi » : le rayonnement du visage provenant de la volonté suprême, qui est au-dessus de 'Hokhma.

כי חכמה היא בחי' יו"ד אשר אות יו"ד הוא נקודה שהוא בחי' צמצום וכל סדר ההשתלשלות שהוא התפשטות גדולת א"ס ב"ה בריבוא רבבות מדריגות ועולמות אין מספר

Car 'Hokhma est le niveau du youd, et la lettre youd est un point, qui correspond au niveau du tsimtsoum (contraction) ; et tout l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalche-lout), qui est le déploiement de la grandeur de l'Infini, béni soit-Il, en myriades et myriades de niveaux et de mondes innombrables,

הנה במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כי אימתי אקרי גדול כשהוא בעיר אלקינו כו' דהיינו בחי' צירופי אותיות כי אותיות הן המשכות מלשון אתא כו'.

or, « au lieu de Sa grandeur, là vous trouvez Son humilité » ; car « quand est-Il appelé grand ? Lorsqu'Il se trouve dans la ville de notre D.ieu », etc., c'est-à-dire au niveau des combinaisons de lettres ; car les lettres (otiyot) sont des déversements, le mot étant dérivé de ata (« est venu »), etc.

12 וזהו וחכם באחור ישבנה. שכל בחי' השבח של גדולתו ית' והתפשטותו שבבחי' חכמה הוא בחי' אחוריים לגבי בחי' הפנימי [הפנימיות / הפנימית] שהוא רצון העליון ב"ה הסוכ"ע.

Et telle est [la signification de] « et le sage la loue par-derrière » : tout le niveau de louange de Sa grandeur, béni soit-Il, et de Son déploiement, qui relève du niveau de 'Hokhma, est le niveau de l'arrière par rapport au niveau intérieur, qui est la volonté suprême, béni soit-Il, la lumière qui entoure tous les mondes.

וזהו וראית את אחורי כי מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] זכה לתורה ואורייתא מחכמה נפקת. אבל לפני לא יראו שגילוי אור א"ס ב"ה עצמו הסוכ"ע שלמעלה מהתורה

Et telle est [la signification de] «Tu verras Mon arrière»: Moché notre maître, que la paix soit sur lui, mérita la Torah, et «la Torah procède de 'Hokhma». Mais «Mon visage ne sera pas vu»: car la révélation de la Lumière infinie, béni soit-Il, Lui-même, la lumière qui entoure tous les mondes, laquelle est au-dessus de la Torah,

והוא מקור התורה אינו מתגלה בבחי' ראייה והשגה כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל אלא בבחינת תשובה כי עמך הסליחה.

et qui est la source de la Torah, ne se révèle pas sous la forme de la vision et de la compréhension, car «aucune pensée ne peut Le saisir», mais seulement par la techouva: «Car auprès de Toi est le pardon.»

פי' שבחי' הסליחה הוא בבחי' עמך ממש כי משם לוקחה ונמשכה כמ"ש ממעמקים קראתיך הוי' פי' קראתיך כאדם הקורא

Cela signifie que le niveau du pardon se trouve dans le niveau même de «auprès de Toi», car c'est de là qu'il est pris et attiré vers le bas, comme il est écrit: «Des profondeurs, je T'ai appelé, Havaya.» C'est-à-dire que «je T'ai appelé» est comme une personne qui appelle

לחבירו ממקום למקום כך קורא וממשיך בחינת גילוי הוי' ממעמקים מבחינת ישת חשך סתרו סתימא דכל סתימין ומשם קראתיך להיות גילוי בחי' הוי'

son compagnon d'un lieu à l'autre; ainsi, on appelle et l'on attire vers le bas le niveau de la révélation de Havaya «des profondeurs», du niveau de «Il fit des ténèbres Sa cachette», le plus caché de tous les cachés; et c'est de là que «je T'ai appelé», afin que se révèle le niveau de Havaya.

כי בחי' ממעמקים עצמה א"א לבא לידי גילוי כ"א בבחי' הוי' שהוא צמצום המשכה והתפשטות כו'

Car le niveau des «profondeurs» lui-même ne peut parvenir à la révélation qu'au niveau de Havaya, qui est contraction, prolongement et déploiement, etc.,

וכמ"ש במ"א וקריאה והמשכה זו היא מחמת כמים הפנים לפנים להיות בחי' ממעמקים עומקא דליבא באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] ועי"ז אתערותא דלעילא ג"כ בחי' ממעמקים וכשם שמלמעלה למטה א"א לבא בחי' ממעמקים לידי גילוי אלא בבחינת צמצום והתפשטות כו'.

comme il est expliqué ailleurs. Cet appel et ce prolongement se produisent parce que «comme l'eau [reflète] le visage au visage»: le niveau des «profondeurs», la profondeur du cœur, se trouvant dans l'éveil d'en bas; par cela, l'éveil d'en haut est lui aussi le niveau des «profondeurs». Et de même que, d'en haut vers le bas, le niveau des «profondeurs» ne peut parvenir à la révélation qu'au niveau de la contraction et du déploiement, etc.,

כך צ"ל ב אתערותא דלתתא כמים הפנים לפנים ממטה למעלה ג"כ בחי' צמצום שהוא בחי' הסתלקות לסלק ולבטל א"ע [את עצמו] שלא יעשה בשביל עצמו

de même, dans l'éveil d'en bas, «comme l'eau reflète le visage au visage», de bas en haut, il doit aussi y avoir le niveau de la contraction, qui est le niveau du retrait: se retirer et s'annuler soi-même, afin de ne pas agir pour son propre intérêt.

ומזה יבא למדריגת ממעמקי' [ממעמקים] ומשם נמשך מחילת עוונות כי הפגם הוא שפוגם בתורה שהיא חכמתו ית' וכך חייבה חכמתו להיות זו מ"ע [מצות עשה] וזו מל"ת [מצות לא תעשה]

Et de là, il parviendra au niveau des «profondeurs», et de là sera attiré le pardon des fautes. Car la faute consiste à porter atteinte à la Torah, qui est Sa sagesse, béni soit-Il; c'est ainsi que Sa sagesse a déterminé que telle chose soit un commandement positif et telle autre un commandement négatif.

אבל למעלה מהחכמה שם אין פגם מגיע כי שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך והעובר על התורה שהיא בחי' חכמה צריך להמשיך ממקום עליון למעלה מן החכמה היא בחי' ממעמקים

Mais au-dessus de 'Hokhma, aucune atteinte ne peut parvenir, car «l'araignée se saisit de ses mains, et elle est dans les palais du roi». Celui qui transgresse la Torah, qui est du niveau de 'Hokhma, doit donc attirer depuis un lieu supérieur, au-dessus de 'Hokhma, qui est le niveau des «profondeurs»,

וכמו עד"מ אם נתקלקל מוצא מים צריך לחפור בעומק המעיין לתקן וכך אנת הוא ממלא כל

comme, à titre d'analogie, lorsqu'un conduit de source est détérioré, il faut creuser dans les profondeurs de la source pour le réparer. De même: «Tu es Celui qui remplit tous

שמהן ואנת הוא שלימו דכולהו פי' ממלא כל שמהן שהתורה כולה היא שמותיו של הקב"ה שכמו שע"י שם האדם אשר יקרו לו

les Noms, et Tu es l'achèvement de tous. » Le sens de « remplit tous les Noms » est que toute la Torah est constituée des Noms du Saint béni soit-Il. Car de même que, lorsqu'on appelle une personne par son nom,

הנה ע"י קריאה זו נמשך האדם ופונה אל הקורא כך התורה היא בחי' שם להקב"ה להיות קוראין וממשיכין גילוי אלקותו ית' ע"י התורה

voici que, lorsqu'on l'appelle ainsi, la personne est attirée et se tourne vers celui qui l'appelle ; de même, la Torah est un nom du Saint béni soit-Il, afin que, par elle, on L'appelle et que l'on attire la révélation de Sa divinité, béni soit-Il.

כי רמ"ח מצות הן רמ"ח אברין דמלכא שבהם נמשך חיות ואור א"ס ב"ה כמו שבאברי האדם עד"מ נמשך הדם הוא הנפש

Car les 248 mitsvot sont les 248 membres du Roi, par lesquels sont attirées la force vitale et la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il ; de même, à titre d'analogie, le sang, qui est l'âme, circule dans les membres de l'homme.

ולכן ע"י התורה נמשך אור א"ס ב"ה אבל מי שהעביר את הדרך ופגם בתורה הנה זאת תקונו לשוב אל ה' ממעמקים מעומקא דליבא.

C'est pourquoi la Torah attire la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il. Mais celui qui s'est écarté du chemin et a porté atteinte à la Torah trouve sa réparation dans le retour vers D.ieu « depuis les profondeurs », du plus profond du cœur.

13 וכמ"ש ויצעקו אל ה' בצר להם ואזי ממשיך מעומק העליון בחי' אור א"ס ב"ה עצמו הסוכ"ע

Comme il est écrit : « Ils crièrent vers Havaya dans leur détresse » ; alors il attire depuis la profondeur suprême le niveau de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, Lui-même, la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin),

כי הוא הממלא כל שמהן ואיהו שלימו דכולהו ועי"ז משלים וממלא כל החסרונות והפגמים. וזהו כי אבי ואמי עזבוני וה' יאספני כי

car Il est Celui qui « remplit tous les Noms » et « est leur accomplissement à tous » ; par cela, Il comble et remplit toutes les déficiences et répare toutes les imperfections. Et c'est là [le sens de] : « Car mon père et ma mère m'ont abandonné, mais Havaya me recueillera. » Car

הנה הנשמה מתחלקת לעשר בחינות ומדרגות ז' מדות וג' שכליים והן נמשכות מלמעלה מבחי' לך הוי' הגדולה והגבורה כו' ז' מדות וכן השכלים כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה.

voici que l'âme se divise en dix niveaux et degrés : sept attributs émotionnels (midot) et trois facultés intellectuelles. Ceux-ci sont attirés d'en haut : les sept attributs du niveau de « À Toi, Havaya, la grandeur et la puissance », etc. ; de même, les facultés intellectuelles : « Car Havaya donne la sagesse ; de Sa bouche viennent la connaissance et l'intelligence. »

והנה כללות המדות הן אהבה ויראה נק' בשם בן ובת. כי באהבה נאמר זכר חסדו וביראה נאמר אשה יראת ה'

Or, les attributs émotionnels dans leur ensemble — l'amour et la crainte — sont appelés « fils » et « fille » : car, à propos de l'amour, il est dit : « Il se souvint (zachar) de Sa bonté », et à propos de la crainte : « une femme qui craint Havaya ».

(וזהו שאמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] בת בתחלה סימן יפה לבנים כי ראשית והתחלת העבודה הוא להמשיך עליו בחי' יראה וכמ"ש בזהר ע"פ בזאת יבא אהרן כו' וכמ"ש במ"א) והשליים נק' בשם אב

(C'est là ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Une fille née en premier est un bon signe pour les fils » ; car le début et le commencement du service [divin] consistent à attirer sur soi le niveau de la crainte, comme l'explique le Zohar à propos de « C'est par ceci qu'Aaron viendra », etc., ainsi qu'il est expliqué ailleurs.) Et les facultés intellectuelles sont appelées « père »

ואם המולידים המדות כנודע שהמדות נולדו ונתהוו מן השכליים. והנה מי שהעביר את הדרך ופגם בתורה שהיא חמתו יתברך נקרא אבי ואמי עזבוני

et « mère », qui engendrent les attributs émotionnels, puisque, comme on le sait, ceux-ci naissent et prennent forme à partir des facultés intellectuelles. Or, celui qui s'est écarté du chemin et a porté atteinte à la Torah, qui est Sa sagesse, béni soit-Il, est appelé : « mon père et ma mère m'ont abandonné » ;

אבל מ"מ וה' הוא גילוי א"ס ב"ה עצמו ממש יאספני דהיינו שיאסף ויקבץ כל חלקי הנפש למעלה מעלה מבחי' התחלקותם כי ההתחלקות הוא מחכמה ולמטה.

mais néanmoins, « et Havaya », qui est la révélation de l'Infini (Ein Sof) Lui-même, véritablement, « me recueillera » : c'est-à-dire qu'Il rassemblera toutes les parties de l'âme, à un niveau infiniment supérieur à celui de leur division, car la division commence à partir de 'Hokhma et en dessous.

אבל למעלה מן החכמה שם הן בבחינת התכללות ועיין מ"ש ע"פ וה' יגיה חשכי והיינו ע"י כמים הפנים לפנים בהיות הנפש ג"כ בבחי' התכללות במס"נ [במסירות נפש] ממש

Mais au-dessus de 'Hokhma, elles se trouvent dans un état d'inclusion. (Voir aussi ce qui est écrit à propos de « Et Havaya éclaire mes ténèbres. ») Cela se produit par « comme l'eau [reflète] le visage face au visage », lorsque l'âme elle aussi se trouve dans un état d'inclusion, par le sacrifice de soi (messirout néfech) véritable,

שהוא למעלה מטעם ודעת כנ"ל ואותה אנו מבקשים אל תסתר פניך ממני בחי' פנימית הנ"ל.

qui est au-dessus de la raison et de la connaissance, comme indiqué précédemment. Et c'est cela que nous demandons: «Ne me cache pas Ta face», c'est-à-dire le niveau de la dimension intérieure (pnimiyout) mentionné précédemment.

אל תט באף עבדך פ"י שלא תטה את עבדך לבחי' אף עשיתיו שהוא התפשטות בחי' חיצונית החיות אלא מבחי' פנימית כי עמך הסליחה כו':

«Ne détourne pas Ton serviteur avec colère (af)»: c'est-à-dire, ne détourne pas Ton serviteur vers le niveau de «Je l'ai aussi (af) fait», qui est le déploiement du niveau de la dimension extérieure ('hitsoniyout) de la force vitale, mais plutôt à partir du niveau de la dimension intérieure, «car auprès de Toi est le pardon», etc.

14 (קיצור. ענין את פניך הוי' אבקש. הארת פנים שלמעלה מהחכמה וחכם באחור ישבחנה. והיא בחי' מ"ש ופני לא יראו ומ"מ כי עמך ממש הסליחה. כי אבי ואמי עזבוני וה' יאספני):

(Résumé : le sens de «Je chercherai Ta face, Havaya» ; le rayonnement de la face qui est au-dessus de 'Hokhma, et «le sage la louera par la suite» ; et cela correspond au niveau de ce qui est écrit : «Ma face ne sera pas vue», et néanmoins, «auprès de Toi», véritablement, «se trouve le pardon» ; «Car mon père et ma mère m'ont abandonné, mais Havaya me recueillera.»

15 ד והנה תכלית המכוון מתשובה בעומקא דליבא זו להיות בקשו פני ואת פניך הוי' כנ"ל הוא מ"ש

4. Or, le dessein ultime de cette techouva du plus profond du cœur, afin qu'il y ait «Recherchez Ma face» et «Ta face, Havaya», comme mentionné ci-dessus, est ce qui est écrit :

כי עמך הסליחה למען תורא פי שעיקר גילוי הסליחה הוא כדי להיות גילוי בחינת יראתו ית' ולקיים שום תשים עליך מלך.

«Car auprès de Toi est le pardon, afin que l'on Te craigne.» C'est-à-dire que le but essentiel de la révélation du pardon est de révéler le niveau de la crainte de Lui, béni soit-Il, et d'accomplir: «Tu établiras assurément un roi sur toi.»

16 וזהו תכלית המכוון במעשה בראשית. כמ"ש והאלקים עשה שייראו מלפניו סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא וגוי כי זה כל האדם.

Et telle est la finalité ultime de l'œuvre de la Création, comme il est écrit: «D.ieu a fait [en sorte] qu'ils Le craignent»; «Fin de la chose, tout ayant été entendu: crains D.ieu», etc., «car c'est là tout l'homme.»

פי שהאדם שעל דמות העסא כמראה אדם מלמעלה היינו בחינת התורה שהיא רמ"ח מצות רמ"ח אברין דמלכא.

C'est-à-dire que l'«homme» qui est au-dessus de la ressemblance du trône, «semblable à l'apparence d'un homme, vu d'en haut», désigne le niveau de la Torah, qui comprend les 248 mitsvot, les 248 membres du Roi,

17 ושס"ה לי"ת [לא תעשה] כנגד שס"ה גידין וכל בחינות הללו נמשכו למטה בשביל גילוי מדת היראה שהוא בחי' ביטול רצון מפני

et les 365 interdictions, qui correspondent aux 365 tendons. Tous ces niveaux furent attirés vers le bas afin de révéler l'attribut de crainte, qui est le niveau où l'on annule [sa] volonté devant

רצון המלך העליון הן בסור מרע והן בועשה טוב לעשות הכל מה שהוא נגד רצונו וטבעו של האדם ולהפוך את לבו מן הקצה אל הקצה.

la volonté du Roi suprême, aussi bien dans «s'écarter du mal» que dans «faire le bien»: faire tout ce qui va à l'encontre de la volonté et de la nature d'une personne, et tourner son cœur d'un extrême à l'autre.

וכמ"ש ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה ליראה וגוי (ובקהלת רבה ע"פ ידעתי כי כל אשר יעשה האלקים).

Comme il est écrit: «Et Havaya nous a ordonné d'accomplir toutes ces lois, afin de craindre», etc. (Et dans Kohelet Rabbah, à propos de «Je sais que tout ce que D.ieu fait»:

א"ר [אמר רבי] יודן גדולה היא היראה ששמים וארץ לא נבראו אלא בזכות היראה הה"ד [הדא הוא דכתיב] והאלקים עשה שייראו מלפניו. א"ר [אמר רבי] ירמיה גדולה היא היראה ששני ספרים שכתב שלמה לא חתמן אלא ביראה הה"ד [הדא הוא דכתיב]

Rabbi Yudan dit: Grande est la crainte, car le ciel et la terre ne furent créés que par le mérite de la crainte, comme il est écrit: «Et D.ieu a fait [en sorte] qu'ils le craignent devant Lui.» Rabbi Yirmiyah dit: Grande est la crainte, car les deux livres écrits par Chlomo, il ne les a conclus qu'en évoquant la crainte, comme il est écrit)

(בספר משלי ס"י [סוף סימן] ל"א) שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל. ובסיפרא הדין כתיב סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא.

(dans le livre des Proverbes, à la fin du chapitre 31): «La grâce est trompeuse et la beauté est vaine; une femme qui craint Havaya, elle sera louée.» Et dans ce livre, il est écrit: «Au terme de la chose, tout ayant été entendu: crains D.ieu.»

ועיין מענין יראת ה' היא תתהלל פ"ב [פרק ב'] דסנהדרין (ד"כ ע"א). וברכות שמות פ' א' ע"פ ותיראן המילדות ובספר חסידים סי' קנ"ח.

Et voyez, au sujet de «une femme qui craint Havaya, elle sera louée», le deuxième chapitre de Sanhedrin (20a); ainsi que Chemot Rabbah, section 1, à propos de «Les sages-femmes craignirent»; et Sefer Chassidim, section 158.

כי הנה תכלית בריאת העולמות מאין ליש הוא כדי שיהיה יש ויהיה היש בטל. והיינו בדמת מלכותו ית' כי אין מלך בלא עם כו'.

Car voici que le but de la création des mondes, du néant à l'être, est qu'il y ait un être et que cet être s'annule. C'est-à-dire, [afin d'établir] Sa royauté, béni soit-Il, car «il n'y a pas de roi sans peuple», etc.

18 ומלכותך מלכות כל עולמים שהעולמות והעולם היא רק מבחינת מלכותך ואין התכלית להיות העולם אלא

« Ton règne est un règne sur tous les mondes (olamim) » : les mondes et la dissimulation (he'elem) ne proviennent que du niveau de Ton règne ; et le but n'est pas qu'il y ait dissimulation, mais plutôt

כדי שיתגלה מלכותו ית' ובהתגלות כבוד מלכותו ית' הרי זה ביטול היש לבחי' מלכותו המיוחדת בו בא"ס ב"ה ממש וכל זה מפני שכך עלה ברצונו להיות נח"ר [נחת רוח] בביטול היש ואתכפי"א דסט"א [דסטרא אחרא].

afin que Son règne, béni soit-Il, se révèle. Et lorsque se révèle la gloire de Son règne, béni soit-Il, l'être existant est annulé devant le niveau de Son règne, qui est uni à Lui, à l'Infini même (Ein Sof), béni soit-Il. Tout cela tient au fait que telle fut Sa volonté : qu'Il éprouve de la satisfaction (na'hat roua'h) dans l'annulation de l'être existant et dans la soumission de la sitra a'hra (l'autre côté).

19 וזהו צחוק עשה לי אלקים שמדת אלקים והצמצום להיות יש מאין הוא בשביל בחי' צחוק שיהיה לעתיד לבא כל השומע יצחק לי לעתיד בביטול היש ונגלה כבוד ה' כו'

Et telle est [la signification de] «Elokim m'a donné le rire»: l'attribut d'Elokim et le tsimtsoum (contraction), qui font qu'il y ait quelque chose à partir du néant, ont pour finalité le niveau du rire qui sera dans les temps futurs: «quiconque l'entendra rira avec moi», dans les temps futurs, lorsque le quelque chose sera annulé et que «la gloire de Havaya sera révélée», etc.

והיינו ע"י עסק תורתנו ועבודתנו כל ימי משך הגלות שעיקר כוונת המצות בסור מרע ובעשה טוב להיות בחי' בטל רצונך הנ"ל ועי"ז נעשה ביטול היש בכל יום מעט מעט.

Cela se réalise par l'étude de notre Torah et notre service durant tous les jours de l'exil: car l'intention essentielle des mitsvot, dans «éloigne-toi du mal» et «fais le bien», est d'atteindre le niveau de «annule ta volonté» mentionné plus haut; et c'est ainsi que le quelque chose est annulé chaque jour, peu à peu.

אך בר"ה [בראש השנה] ועשיית [ועשרת ימי תשובה] שהם כללות השנה צריך להמשיך כללות ביטול זה להיות המשכת הביטול על כל השנה.

Mais à Roch Hachana et durant les Dix Jours de Techouva, qui sont l'expression générale et collective de l'année, il faut attirer cette annulation sous sa forme générale et collective, afin que l'annulation ainsi attirée s'étende à toute l'année.

20 ולזאת צריך להמשיך מבחי' פנים העליונים את פניך הוי" אבקש ממעמקים קראתיך הוי" שהוא מאור א"ס ב"ה הסוכ"ע שלמעלה מן החכמה והתורה.

Il faut donc attirer du niveau de la Face supérieure : « Je chercherai Ta face, Havaya » ; « Des profondeurs, je T'ai appelé, Havaya », ce qui relève de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), laquelle est au-dessus de 'Hokhma et de la Torah.

וזהו ענין ברכת המצות שתיקנו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] לומר קודם כל מצוה ברוך אתה כו' לפי שצריך להמשיך בחי' מלך העולם ע"י עשיית המצות בשביל

C'est là le sens de la bénédiction sur les mitsvot, que nos Sages, de mémoire bénie, ont instituée avant chaque mitsva : « Béni sois-Tu... », etc. Car il faut attirer le niveau de « Roi du monde » par l'accomplissement des mitsvot, afin que

אשר קדשנו במצותיו ונמשך בחי' ביטול היש להיות התגלות כבוד מלכותו שלא יהיה העולם מעלים ומסתיר החיות שבו עד שנראה בעיני גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו]

« qui nous a sanctifiés par Ses commandements » ; ainsi est attiré le niveau de l'annulation du yesh (bitoul hayech), afin que se révèle la gloire de Sa royauté et que le monde ne dissimule ni ne voile la force vitale qui l'habite, au point d'apparaître aux yeux physiques comme un yesh, une chose existant par elle-même,

אלא יהיה מלך העולם שהתגלות העולם יהיה בבחי' מלך ויבין כל היצור כי העולם הוא בחי' מלך בלבד ומלך ועולם הם דבר א' ממש וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים]

mais qu'il soit plutôt « Roi du monde » : que le monde se révèle au niveau de « Roi », et que toute créature comprenne que le monde n'est que le niveau de « Roi », et que le Roi et le monde ne font véritablement qu'un. Ainsi qu'il est écrit dans Etz Chaim

שהארץ הלזו החומריות הוא מלכות דמלכות דעשיה פ"י שהתהוותה מאין ליש תמיד בכל רגע הוא ע"י הארה והשפעת מל' דמל' דעשי' [דעשיה]. ולזאת בטלה היא במציאות בהשגה וידיעה שמלמעלה למטה וכמ"ש באריכות בס"ב [בספר של בינונים] שער היחוד והאמונה.

que cette terre matérielle est Mal'hout de Mal'hout d'Assiya, c'est-à-dire que son émergence du néant à l'existence, continuellement, à chaque instant, s'opère par l'illumination et l'influence de Mal'hout de Mal'hout d'Assiya. Elle est donc annulée dans son existence même, selon la compréhension et la connaissance qui considèrent les choses d'en haut vers le bas, comme l'explique longuement le Sefer Shel Beinonim, Sha'ar HaYichud VahaEmanah.

21 והנה התהוות העולם הוא רק בשביל אין מלך בלא עם כו'. ואי לזאת מקדימים ואומרים ברוך אתה.

Or, le monde ne vient à l'existence que pour que « il n'y a pas de roi sans peuple », etc. C'est pourquoi nous disons d'abord : « Béni sois-Tu »,

כלומר שיהא ברוך ונמשך ממקור הברכות מאור א"ס ב"ה הסוכ"ע ביטול זה וכנודע שביטול היש הגשמי היותר תחתון במדרגה הוא ע"י הארה והמשכה היותר עליונה

c'est-à-dire que cette annulation soit « bénie », tirée de la source des bénédictions, de la Lumière infinie, béni soit-Il, la lumière qui entoure tous les mondes. Comme on le sait, l'annulation de l'existence physique, qui est au degré le plus bas, s'opère par la lumière et l'effusion les plus élevées

(ועמ"ש בפי' בראשית בד"ה להבין הטעם כו' ובד"ה ולהבין בתוספת ביאור ענין וייצר כו' ע"ש ועמ"ש בפי' תצוה סד"ה ועשית בגדי קדש ותכלית וסוף הברכה כו' ועמ"ש במק"מ [במקדש מלך] פי' צו)

(Et voyez ce qui est écrit dans Parachat Béréchit, dans le discours commençant par « Pour comprendre la raison », etc., ainsi que dans celui qui commence par « Et pour comprendre, avec un supplément d'explication, le sujet de "Et Il forma" », etc. Voyez là-bas. Voyez aussi ce qui est écrit dans Parachat Tetsavé, à la fin du discours commençant par « Et tu feras des vêtements sacrés » : sur le but et la fin de la bénédiction, etc. Voyez également ce qui est écrit dans le Mikdash Melekh, Parachat Tsav)

(בדף כ"ו ע"ב) שהוא בא ממקום גבוה כו' שה"ס [שהר סיני] בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] כו' ע"ש ולכן כדי לבא לבחי' זו שיהיה גילוי מלכותו

(à la page 26b), qu'il provient d'un lieu élevé, etc., ce qui est le mystère de « Béni soit le Nom de la gloire de Son royaume à jamais », etc. Voyez là-bas. C'est pourquoi, afin d'atteindre ce niveau où se révèle Son règne,

ית' בבחי' ביטול היש הגשמי צריך להקדים בחינת תשובה עילאה את פניך הוי' אבקש וממעמקים קראתיך הוי' כמים הפנים ע"י עומק הלב למסור נפשו באחד.

béni soit-Il, pour atteindre le niveau de l'annulation de l'existence physique, il faut d'abord accéder au niveau de la techouva supérieure : « C'est Ta face, Havaya, que je recherche », et « Des profondeurs, je T'ai appelé, Havaya », « comme l'eau [reflète] le visage face au visage », par la profondeur du cœur, jusqu'à donner son âme dans la proclamation de l'Un.

22 וזהו ענין יחודא עילאה תחלה בקי"ש [בקריאת שמע] הוי' אלקינו הוי' אחד אחד ממש דכולא קמיי [קמיה] כלא וכאין ממש ואח"כ יחודא תתאה בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שנראה ונתגלה בחי' יש אך היש בטל לאין בשביל התגלות כבוד מלכותו ית'.

Tel est le sens de l'unité supérieure (yi'houda ila'a), d'abord dans le Chema : « Havaya est notre D.ieu, Havaya est Un », véritablement Un, car tout, devant Lui, est véritablement comme rien et néant ; puis vient l'unité inférieure (yi'houda tata'a), dans « Béni soit le Nom de la gloire de Son royaume à jamais », où le niveau de l'existence est vu et révélé ; toutefois, cette existence est annulée dans le néant, afin que se révèle la gloire de Sa royauté, béni soit-Il.

23 וכן בברכת המצות ברוך אתה אומרים תחלה הוי' אלקינו כלומר שיהיה אלקינו ואנחנו נהי' [נהיה] בטלים אליו ית' כביטול הרגל לגבי הראש.

De même, dans la bénédiction sur les mitsvot, nous disons d'abord : « Béni sois-Tu, Havaya notre D.ieu » ; c'est-à-dire : qu'Il soit notre D.ieu et que nous soyons annulés devant Lui, béni soit-Il, comme le pied est annulé devant la tête.

וכך ישראל לי ראש וברא כרעא דאכזה דהביטול הזה הוא בבחינת אחדות ממש שמתאחד ומתכלל באור א"ס ב"ה ומוסר נפשו להעלותה למעלה כמו שהיתה טרם ירידתה שהיתה כלולה במאצילה ב"ה ביחוד גמור.

Ainsi : « Israël est pour Moi une tête », et « un fils est le pied de son père » ; car cette annulation relève de l'unité véritable : on devient un avec la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, et l'on s'incute en elle, en livrant son âme pour l'élever vers les hauteurs, telle qu'elle était avant sa descente, lorsqu'elle était incluse dans son Émanateur, béni soit-Il, dans une unité parfaite.

ומזה נמשך אח"כ להיות מלך העולם ביטול היש כעבד לפני מלך כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם לי דייקא שגם בחינת עבד הוא בבחינת לי ועבדי ועיין מ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כפי שלח :

De là découle ensuite « Roi du monde » : l'annulation de l'existence devant Lui, comme celle d'un serviteur devant un roi. Car « les enfants d'Israël sont des serviteurs pour Moi ; ils sont Mes serviteurs » ; « pour Moi », précisément, car le niveau du serviteur lui aussi relève de « pour Moi ». Voyez ce qui est écrit au sujet de « Et maintenant, je T'en prie, que [la puissance] grandisse », dans la parasha Chelah.

24 (קיצור ופיי כי עמך הסליחה למען תורא שתכלית המכוון מהמשכות העליונות הנ"ל הוא למען תורא והאלקים עשה שייראו מלפיו והוא ביטול היש. וזהו ענין ברכות המצות):

(Résumé et explication de « Car auprès de Toi est le pardon, afin que l'on Te craigne » : le but ultime des effusions d'en haut mentionnées précédemment est « afin que l'on Te craigne », et « D.ieu a fait en sorte qu'on Le craigne », ce qui est l'annulation de l'existence créée. Tel est le sens des bénédictions sur les mitsvot.)

25 ה והנה בחיי זו שהיא התגלות כבוד מלכותו להיות יש מאין שיהא היש בטל לאין נקי בשם עד

5. Or, ce niveau, qui est la révélation de la gloire de Sa royauté, par laquelle quelque chose existe à partir du néant, de sorte que cette existence soit annulée devant le néant, est appelé ad,

כי עד הוא לשון נצחית כמו לא תבושו ולא תכלמו עד עולמי עד לעדי עד ימלוך

car ad exprime l'éternité, comme dans « Vous ne serez ni honteux ni confondus, jusqu'à toute éternité (ad olmei ad) » ; « À jamais et toujours (le'adei ad), Il régnera. »

והנה בדבר שהוא תחת הזמן ממש אין נמשך בבחי' נצחיות ובדבר שהוא למעלה מהזמן בבחי' א"ס שם לא שייך לשון נצחיות ועולמות שלשון זה אינו נופל כ"א בבחי' וגדר זמן שיומשך זמן רב כ"כ [כל כך]

Or, pour une chose qui se trouve véritablement dans le temps, il n'y a pas de prolongement selon le mode de l'éternité ; et pour une chose qui est au-dessus du temps, au niveau de l'Infini, les termes « éternité » et « mondes » ne s'appliquent pas, car ces termes ne conviennent qu'au niveau et dans les limites du temps, lorsqu'une chose se prolonge ainsi pendant une très longue durée ;

אבל מה שאינו בבחי' וגדר הזמן שם לא שייך המשך הזמן כלל אלא היה הוה ויהיה הכל אי ולא שייך בחי' זו ולשון זה עולמיות ונצחיות

mais pour ce qui ne se trouve pas au niveau et dans les limites du temps, la durée du temps ne s'applique nullement ; au contraire, « était », « est » et « sera » ne font qu'un. Ce niveau et ce terme, la perpétuité et l'éternité, ne s'appliquent pas

אלא בבחי' מלכותו יתברך שהוא בבחינת וגדר הזמן מלך מלך וימלוך כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] ח"ב [חלק ב'] פ"ז [פרק ז'].

si ce n'est au niveau de Sa royauté, béni soit-Il, qui se situe au niveau et dans les limites du temps : « Il est Roi, Il était Roi et Il régnera », comme l'explique le Sefer Shel Beinonim, deuxième partie, chapitre 7.

26 ואעפ"כ [ואף על פי כן] הרי היא הארת א"ס ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כו' וכך בעבודת האדם בגילוי אור

Et pourtant, elle est une illumination de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, qui est tel que Son Nom l'indique : Il est sans fin, etc. Il en va de même dans le service de l'homme, par la révélation de la Lumière

א"ס ב"ה על נפשו תכון מלכותו יתברך לעד הקרב האדם להיות גילוי כבוד מלכותו בבחי' בטל רצונך לנצח כל ימיו בל תמוט:

de l'Infini, béni soit-Il, sur son âme, Sa royauté, qu'Il soit béni, «s'établira» pour toujours (la'ad) au sein de la personne, afin que se révèle la gloire de Sa royauté, dans le niveau de «annule ta volonté», à jamais, tous ses jours, «elle ne vacillera pas».

27 וזהו שובה ישראל עד. פי' להשיב בחי' עד היא בחי' התגלות כבוד מלכותו למקורה ושרשה הוא אור א"ס ב"ה ממש

Et voici [le sens de] «Reviens, Israël, jusqu'à (ad)»: c'est-à-dire ramener le niveau de ad — qui est le dévoilement de la gloire de Sa royauté — à sa source et à sa racine, qui est la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, béni soit-Il.

כי הארת אור א"ס בבחי' התגלות מלכותו ית' שמאיר ומתגלה בבחי' מלך העולם שלא יהא העולם מעלים כו' תלוי בעבודת האדם בגילוי אור א"ס ב"ה על נפשו וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גלו לאדום שכינה עמהם.

Car le rayonnement de la Lumière infinie dans le niveau du dévoilement de Sa royauté, béni soit-Il — qui brille et se révèle dans le niveau de «Roi du monde», afin que le monde ne fasse pas écran, etc. — dépend du service de l'homme, par lequel la Lumière infinie, béni soit-Il, se révèle dans son âme. C'est ce qu'ont dit nos Sages, de mémoire bénie: «Ils furent exilés en Édom; la Chekhina était avec eux.»

28 וכך כשנמשך אחר גופו ונפשו הבהמית שמקליפת וסט"א [וסטרא אחרא] שניצוץ אלקות שבו הוא בגלות הגוף כו'.

De même, lorsqu'il se laisse entraîner par son corps et son âme animale, qui proviennent de keli-pa et de la sitra a'hra (l'autre côté), l'étincelle de divinité qui est en lui se trouve en exil dans le corps, etc.

והעיקר להשיבה בבחינת עד דהיינו שתהיי [שתהיה] הארה זו בה לנצח ולעולם ועד כל תמוט ולא שיהיה לפרקים ועתים מזומנים בלבד

L'essentiel est de la ramener selon la qualité de «ad»: que cette illumination demeure en elle à jamais, éternellement, sans jamais vaciller, et non pas seulement par intermittence, à des moments déterminés;

רק תהיה יראת ה' על פניו בגילוי כבוד מלכותו ית' תמיד כי הארה שהיא לפרקים נק' בשם דודים רק להיות יחודא תתאה

mais que la crainte de Dieu soit toujours présente sur son visage, dans la révélation de la gloire de Sa royauté, béni soit-Il. Car une illumination qui ne se manifeste que par intermittence est appelée «dodim» («amants»); l'objectif est plutôt que l'unité inférieure (yi'houda tata'a) soit

כמו יחודא עילאה בחיי תרין ריעין דלא מתפרשין (וזהו כמ"ש אהל בל יצען וכל יסע יתדותיו לנצח) (בישעיה ס"י ל"ג כי [כתב]) והיינו

comme l'unité supérieure (yi'houda ila'a), le niveau des «deux compagnons qui ne se séparent jamais» (et c'est là le sens de ce qui est écrit: «une tente qui ne sera pas déplacée, dont les piquets ne seront jamais arrachés») (Isaïe, chapitre 33, [verset] 20). Et cela signifie

כמו שכתוב בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] בזכריה ע"פ ביום ההוא יהיה שבח"י ו"ה יהיו במדרגת י"ה כו' וממילא יהיה אהל בל יצען.

comme il est écrit dans le Likkutei Torah de l'Ari Zal sur Zacharie, à propos de «En ce jour-là [Havaya] sera [Un]»: le niveau de vav-hé s'élèvera au rang de youd-hé, etc. Dès lors, il y aura naturellement «une tente qui ne sera pas déplacée»,

כמ"ש בעמה"מ [בעמק המלך] שער הששי ס"פ מ"ז וע' מזה בזח"א [בוהר חלק א] בראשית (נ"ג א'). ויחי (דרל"ט א'). וס"פ תשא (קצ"ד א').

comme il est écrit dans Emek HaMelech, Porte Six, fin du chapitre 47. Voir aussi à ce sujet le Zohar, première partie, Bereishis (53a), Vayechi (239a), et fin de Tisa (194a).

והיינו כי עכשיו יש בבחי' מלי' עליות וירידות ולכן נקי' אהל מועד לשון זמן קצוב שמקדש ראשון עמד ת"י שנה כו' משא"כ לע"ל [לעתיד לבוא] לא יהיה שינויים כ"א כל יצען.

Cela signifie qu'à présent, le niveau de Mal'hout connaît des ascensions et des descentes; c'est pourquoi il est appelé «Tente de la Rencontre» (ohel mo'ed), expression désignant une durée déterminée: le premier Temple, en effet, se maintint 410 ans, etc. En revanche, dans les temps futurs, il n'y aura pas de changements, mais «elle ne sera pas déplacée».

והיינו ע"י גילוי בחינת סוכ"ע וכמ"ש מזה סד"ה וידעת היום והשבות בענין ומלאה הארץ דעה כו'.

Et cela se produira par la révélation du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), comme l'explique la fin du discours commençant par «Sache aujourd'hui et prends à cœur», à propos de «la terre sera remplie de la connaissance», etc.

וזהו נאווה שאנן אהל כל יצען. כי נוה שאנן זהו ההמשכה מבחי' אני ה' לא שניתי כמ"ש באד"ר [באדרא רבא] (דקל"ז סע"א [סוף עמוד א]) נוה שאנן לעתיק יומין אתמר.

Et c'est là [le sens de] «une demeure paisible, une tente qui ne sera pas déplacée». Car «demeure paisible» (naveh sha'anan) désigne l'influx provenant du niveau de «Moi, Havaya, Je n'ai pas changé», comme il est écrit dans l'Idra Rabba (fin de 137a): «“Demeure paisible” est dit à propos d'Atik Yomin.»

ומבחי' זו יומשך שיהיה אהל כל יצען כו' כל יסע יתדותיו. יתד הוא המקשר ומחבר האהל עם הארץ (כמ"ש רש"י [רבי שלמה יצחקי] בחומש ס"פ תרומה)

Et de ce niveau découlera le fait qu'il y ait «une tente qui ne sera pas déplacée», etc., «dont les piquets ne seront jamais arrachés». Un piquet est ce qui attache et relie la tente au sol (comme l'écrit Rachi dans le Houmach, à la fin de Terouma);

וזהו ענין כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא ועמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו גבי וברית שלומי לא תמוט.

et c'est là le sens de «car tout ce qui est dans les cieux et sur la terre», «qui tient fermement ensemble les cieux et la terre». Voyez aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par «Car les montagnes s'éloigneront», au sujet de «et Mon alliance de paix ne sera pas déplacée».

וזהו כי כה אמר רם ונשא שוכן עד. וכמ"ש ה' ימלוך לעולם ועד. וזהו ענין יהא שמייה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמא.

Et c'est là [le sens de] «Car ainsi parle le Très-Haut et l'Élevé, qui demeure éternellement (shochen ad)». Et comme il est écrit: «Havaya régnera éternellement et à jamais (le'olam va'ed)». Et c'est là le sens de «Que Son grand Nom soit béni à jamais et dans toute éternité.»

דפירוש שמייה רבא היינו שמו הגדול שהוא בחי' אור א"ס ממש ולכן עי"ז יהיה הברכה וההמשכה לעלם ולעלמי עלמא בבחי' כל יצען כו'.

Car le sens de shmei rabba est «Son grand Nom», qui est le niveau même de la Lumière infinie (Or Ein Sof) ; par conséquent, c'est par ce moyen que la bénédiction et l'influx seront «à jamais et dans toute éternité», selon la modalité de «elle ne sera pas déplacée», etc.

וכל זה הוא בכח התשובה וזהו שובה ישראל עד ועיין מענין שובה ישראל ברבות וישב פרשה פ"ד:

Et tout cela s'accomplit par la force de la techouva ; et c'est là [le sens de] «Reviens, Israël, jusqu'à (ad)». Voyez aussi ce qui est dit au sujet de «Reviens, Israël» dans le Midrash Rabbah, Vayéchev, section 84.

29 כי כשלת בעונך. שע"י עון נכשל כאדם הכושל רגלו ונופל ראשו למטה. כך גלו לאדום שכינה עמהם.

« Car tu as trébuché dans ton iniquité » : par le péché, l'homme trébuche, comme une personne qui bute du pied et tombe la tête la première. Ainsi : « Ils furent exilés à Edom ; la Chekhina est avec eux. »

והעצה היעוצה היא קחו עמכם דברים היינו התעוררות י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] בעשיית [בעשרת ימי תשובה] שהם רחמים עליונים רחמים פשוטים מבחי' ויעבור הוי' על פניו והיא היא בחי' תשובה עילאה מעומקא דליבא ויצעקו אל ה' בצר להם עד

Et le conseil donné est : « Prenez avec vous des paroles », c'est-à-dire l'éveil des Treize Attributs de miséricorde durant les Dix Jours de Techouva, qui sont des miséricordes supérieures, des miséricordes simples, provenant du niveau de « Havaya passa devant sa face (al panav) ». Et cela même est le niveau de la techouva supérieure, venant des profondeurs du cœur : « Ils crièrent vers Havaya dans leur détresse », jusqu'à

כי נוגע עד הנפש ממש וחיו תלויין בו ממש שהיא ההארה שלמעלה מטעם ודעת המושג ומובן בהתבוננות שכלו.

ce que cela touche l'âme même et que sa vie même en dépend véritablement ; c'est l'illumination qui dépasse la raison et la connaissance que l'on saisit et comprend par la contemplation de son intellect.

30 וכן היג"מ [הייג מדות] הן למעלה מבחי" חכמה ודעת המושג ומובן. כי שאלו לחכמה הנפש החוטאת במה תתכפר ואמרה הנפש החוטאת היא תמות.

De même, les Treize Attributs sont au-dessus du niveau de 'Hokhma et de la connaissance (Daat) qui se saisit et se comprend. Car on interrogea la Sagesse : « L'âme qui faute, comment peut-elle obtenir l'expiation ? » Elle répondit : « L'âme qui faute, qu'elle meure. »

כי החכמה מחייבת להיות זו מ"ע [מצות עשה] וזו מל"ת [מצות לא תעשה] ומי שעובר ע"ז ועושה נגד מה שהחכמה מחייבת ראוי לעונש כך וכך ככל העונשין הכתובים בתורה דאורייתא מחכמה נפקת.

Car la Sagesse prescrit que ceci soit un commandement positif et cela un commandement prohibitif ; celui qui transgresse cela et agit à l'encontre de ce que prescrit la Sagesse mérite telle ou telle punition, comme toutes les punitions énoncées dans la Torah, car « la Torah émane de 'Hokhma ».

אבל י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] שהם לרחם ולחון אע"פ [אף על פי] שאינו ראוי הגון וראוי מצד החכמה ונסלח לו הרי הן למעלה מבחי" חכמה ודעת.

Mais les Treize Attributs de Miséricorde, qui consistent à faire miséricorde et à accorder la grâce, même si l'homme n'en est pas digne et ne le mérite pas selon la Sagesse, et qu'il est néanmoins pardonné, sont au-dessus du niveau de 'Hokhma et de la connaissance.

31 ולכן נאמר קחו עמכם דברים שהדברים הם עמכם כי עיקר התשובה בלב מקרב איש ולב עמוק עומקא דליבא שלמעלה מעלה מהשכל וההתבוננות.

C'est pourquoi il est dit : « Prenez avec vous des paroles » : les paroles sont avec vous, car l'essence de la techouva réside dans le cœur, « l'intériorité de l'homme et un cœur profond », la profondeur du cœur, qui se situe bien au-dessus de l'intellect et de la contemplation.

ואין התשובה באה מחמת התבוננות הדברים האלה אשר ישים אל לבו. כענין שתיים ברכות שלפני קי"ש [קריאת שמע] שתיקנו כדי לקיים הקי"ש [הקריאת שמע] אחד ואהבת והיינו ע"י התבוננות איך המלאכים מקדישים ואיך אהבת עולם אהבתנו

Et la techouva ne vient pas de la contemplation de ces paroles que l'on prend à cœur, comme [c'est le cas] des deux bénédictions qui précèdent le Chema, instituées afin d'accomplir [dans] le Chema « Un » et « Tu aimeras », à savoir par la contemplation de la manière dont les anges sanctifient et de la manière dont « Tu nous as aimés d'un amour éternel ».

(ונק' בחי' התבוננות זו דברים ע"ד ותן בלבנו בינה להבין כו' היינו להבין דבר מתוך דבר. תוך דבר היינו ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וצ"ל מזה בחי' סוכ"ע כו' כמ"ש בד"ה השמים כסאי)

(Et ce niveau de contemplation est appelé « paroles », dans l'esprit de « Mets dans nos cœurs l'intelligence, afin de comprendre », etc., c'est-à-dire comprendre une chose à partir d'une autre ; « au-dedans d'une chose » désigne la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), et à partir de là, il faut [parvenir] au niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), etc., comme cela est expliqué dans le discours qui commence par « Les cieux sont Mon trône ».)

אבל בתשובה שהיא מעומקא דליבא אין הדברים מעוררים דהיינו ההבנה וההשגה כי תשובה זו היא למעלה מהשגה והבנה. אלא הדברים הם רק כדי להיות עומקא דליבא זו יוצאת מהעלם אל הגילוי:

Mais dans la techouva qui provient de la profondeur du cœur, les paroles ne suscitent pas l'éveil, c'est-à-dire la compréhension et la saisie, car cette techouva est au-dessus de la saisie et de la compréhension. Les paroles ne servent qu'à faire sortir cette profondeur du cœur de l'état caché pour la révéler.

32 אמרו אליו כל תשא עון. לפי שאתה כל וכללות הכל דהיינו בחי' אור א"ס ב"ה הסוכ"ע שלמעלה מהחכמה

«Dis-Lui : Pardonne toute iniquité (kol tisa avon)»: car Tu es le «Tout» (kol), l'expression générale et collective (klalus) de tout, c'est-à-dire le niveau de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), qui est au-dessus de 'Hokhma.

כי מחכמה ולמטה יש התחלקות לפרטות חכמה ומדות אבל למעלה מן החכמה אין שום התחלקות.

Car, à partir de 'Hokhma et en descendant, il y a une division en éléments particuliers: la sagesse et les attributs émotionnels (midot); mais au-dessus de 'Hokhma, il n'y a aucune division.

ולכן תשא עון כי אין פגם העון מגיע עד שם שלא פגם בכו' חכמה כנ"ל:

C'est pourquoi il est dit: « Pardonne l'iniquité »; car la souillure de l'iniquité ne parvient pas jusque-là, puisqu'elle n'a porté atteinte qu'au niveau de 'Hokhma, comme mentionné précédemment.

33 ונשלמה פרים שפתינו. כי גדולה תשובה יותר מכל הקרבנות לפי שבקרבן נאמר קרבן להו' אשה ריח ניחוח להו'

« Et nous rendrons [en échange] des taureaux [par] nos lèvres » : car la techouva est supérieure à tous les sacrifices. En effet, au sujet d'un sacrifice, il est dit : « un sacrifice pour Havaya », « un sacrifice consumé par le feu, une odeur agréable pour Havaya »,

והיינו לפי שהקרבן הוא שמקריבים הבהמה ע"ג [על גבי] המזבח תמורת נפש הבהמית של האדם נפש תחת נפש ועכשיו שאין לנו קרבנות התפלה הוא במקום קרבן.

c'est-à-dire parce qu'un sacrifice consiste à offrir l'animal sur l'autel à la place de l'âme animale de l'homme, une âme pour une âme ; et maintenant que nous n'avons plus de sacrifices, la prière tient lieu de sacrifice.

ומיכאל עומד ומקריב נשמותיהן של ישראל. מיכאל כהנא רבא היא בחי' אהבה רבה הבאה מלמעל' [מלמעלה] למסור נפשו באחד.

Et Michaël se tient debout et offre les âmes d'Israël. « Michaël, le Grand Prêtre » est le niveau du « grand amour » (ahava rabba), qui vient d'en haut et conduit à donner son âme dans [la proclamation que D.ieu est] Un.

34 והנה כל השנה המשכה זו היא דרך השתלשלות על ידי המלאכים מיכאל כהנא רבא. אבל בעשיית [בעשרת ימי תשובה] דרשו את ה' בהמצאו כתיב שהיא המשכת אור א"ס ב"ה בעצמו שלא בדרך השתלשלות.

Or, toute l'année, cet influx se produit selon l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), par l'intermédiaire des anges, « Mikhaël, le grand prêtre ». Mais, au sujet des Dix Jours de techouva, il est écrit: « Recherchez Havaya lorsqu'Il se trouve »; il s'agit de l'influx de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, Lui-même, sans passer par l'enchaînement descendant des mondes.

ועמ"ש בד"ה אני לדודי בענין הרועה בשושנים רק ע"י בחי' תשובה עילאה שהוא מעומק הלב כנ"ל

Et voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par «Je suis à mon Bien-Aimé», à propos de «celui qui fait paître parmi les lis». [Cela ne se produit] que par le niveau de la techouva supérieure, qui vient de la profondeur du cœur, comme indiqué plus haut ;

לכן ענין הקרבנות נעשה על ידינו עצמנו (וזהו שיוהכ"פ [שיום הכפורים] אסור בנעילת הסנדל וכמ"ש בשל"ה [בשני לוחות הברית] כי המנעל והסנדל מורה על המלאכים מט"ט [מטטרון] וסנדל שנק' נעל דשכינתא וביום הכפורים הוא למעלה מבחי' זו כו'

c'est pourquoi le service des sacrifices est accompli par nous-mêmes. (Et c'est pour cela qu'il est interdit de porter des sandales à Yom Kippour, comme l'écrit le Chela: la chaussure et la sandale font allusion aux anges Metatron et Sandalfon, que l'on appelle «la chaussure de la Chekhina» ; or Yom Kippour se situe au-dessus de ce niveau, etc. ;

ע"ש והיינו כי מט"ט [מטטרון] וסנדל קושר קשרים לקונו מתפלותיהן של ישראל שהן מעלים התפלות כמ"ש במ"א ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים כו' וזהו ע"ד שבקרבנות היה אריה דאכיל קרבנין כו'.

voir là-bas. En effet, Metatron et Sandalfon nouent des liens pour leur Créateur à partir des prières d'Israël, car ils font monter ces prières, comme cela est expliqué ailleurs à propos de «Que tes pas sont beaux dans tes chaussures», etc. ; cela est comparable à ce qui se produisait avec les sacrifices : «un lion qui dévore les sacrifices», etc.

אמנם ביוהכ"פ [ביום הכפורים] אין צריך שיעלו התפלות ע"י המלאכים כ"א הקב"ה בעצמו מקבלן ועמ"ש במ"א בד"ה כנשר יעיר ובד"ה ואריה כבקר יאכלתבן כו') ונעשית עליה יתירה בעילוי אחר עילוי בבחי' ממעמקים.

Cependant, à Yom Kippour, il n'est pas nécessaire que les prières soient élevées par les anges ; le Saint béni soit-Il Lui-même les reçoit. Et voyez ce qui est écrit ailleurs, dans le discours commençant par «Comme un aigle s'éveille» et dans celui commençant par «Et le lion, comme le bœuf, mangera de la paille», etc.) Il se produit alors une ascension supplémentaire, une élévation après l'autre, au niveau de «depuis les profondeurs».

ופי' בעשרת ימי תשובה עד יוהכ"פ [יום הכפורים] שאז לפני הוי' תטהרו שמגיע לבחי' פני הוי' בחי' פנים הנ"ל. הגם דכתיב לפני לא יראו היינו שהפנים בעצמן אין באים לידי גילוי.

Et voici l'explication : durant les Dix Jours de techouva, jusqu'à Yom Kippour, lorsque «devant (lif-nei) Havaya, vous serez purifiés», on atteint le niveau de la face (pnei) de Havaya, le niveau de la «face» mentionné plus haut. Bien qu'il soit écrit : «Ma face ne sera pas vue», cela signifie que la face elle-même ne parvient pas à se révéler ;

אבל הגילוי נמשך משם ממעמקים קראתיך להיות גילוי בחי' הוי' וגם לפני לא יראו בבחינת המשכה למטה אבל בבחינת העלאה את פניך הוי' אבקש :

mais la révélation est attirée de là : «Du fond des profondeurs, je T'ai appelé», afin que le niveau de Havaya se révèle. De même, «Ma face ne sera pas vue» concerne la manière dont l'influx descend ici-bas ; mais, dans une démarche d'élévation, on dit : «Ta face, Havaya, je la recherche.»

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shabbos-shuvah/3/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak